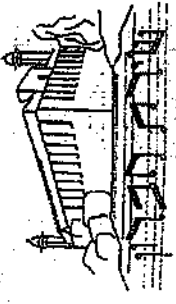

כנגד ארבעה בנים כו"ג

הארבע לשונות של הגאולה. הללו יש בכל איש ישראל. ושאלות השכל שעל ידי זה הוציא הרע מהעור אחר החוקים ועל זה צריך להיות התשובה מוכן מזה האדם כי לעשות רצון השם יתברך יש וזה אין מפטירין ברי"י. שפעם מצוה של מצוה אף שאין בו טעם. מתוך לו יותר ממטעמים. הרשע פורק עול ממש י"י. אמרו לכם פירוש מה כוחו של כשר ודתי. לעבוד להשם יתברך. ועל ידי זה מהרהר אחר השגחה עליונה כמו שכתוב בספרים. והתשובה. עבוד לה' פירוש על ידי שחוא בשך דם ואין לו שכל כראוי חשונ לפניו יתברך עבודתו יותר ממלאכי עליו. ושאלת התם על ידי התמימות כשהקב"ה מוהן איזה הארה בחסדו בא האדם ליד. התנשאות באומרו מה זאת (שמות י"ג י"ד) וצריך לידע שהוא רק בחסד עליון. וה' התשובה בחוק יד כו"ג בלי זכויות האדם. ושאינו יודע לשאול הוא בגלות המר שאנו יודע בכל איך לפתוח הלב ועל זה נאמר. את פתח לו. ועל זה נותנים השבת. שגאולה מצרים היה ככל ה' מיני גליות. בכל ובפרט שנמצא בחינת אלו בכל אחד מישראל. ונקראו בנים שבאמת נגמר הבנון על ידי החקירות הללו בכל האדם כשזוכה לכוא לדרך האמת ולצאת מהבלי עולם הזה ועניניהם:

במדבר י"ו

הראינו את מראיך (שדי"ג ב' י"ד) על עליות רגלים יראה כל זוכר (שמות כ"ג י"ג) הכניע (שדי"ג א' י"ג) שחורה אני ונאווה פירוש שבני ישראל יש להם נקודה פנימית שגם שהם בין אהלי קדר ובגלות אחר גלות. עם כל זה נקודה הפנימית אינה מתחלפת כמון שנאמר (תהלים מ"ב כ"א) אם שכחנו שם אלקינו כו'. ולכן בבוא המועדים בעת שהיה המקדש קיים היו מתחלפים אלה הלבשים ונתגלה הפנימיות שלהם כמו שנאמר יראה כל זוכר הוא הפנימיות. לכן אמרו חז"ל חייב אדם לטהר עצמו ברגל ודרשו בבבלם לא תגעו (ויקרא י"א י"ד) פירוש ברגל עיני שם. והענין כב"ל שהטומאה לא תגע בפנימיות הלב. כענין שנאמר (שדי"ג י"ג) מה יפו פעמך בנעלים היא המקודה הטומאה שלא תוכל להתערב י"ג. וממילא מוכנים ברגל להסיר החיצוניות ולראות פני ה'. ומכלל שזוה"ב אדם לטהר בנפשו חוץ להגלים נותנים כח להתטהר לפניו.

אלהי מסכה לא תעשה

אלהי מסכה לא תעשה לך חג המצות תשמור (שמות ל"ז י"ג). דרשו חז"ל¹⁴ המבזה המועדות כעובד עבודה זרה. שצריך האדם להאמין בבח הקדושה שנתן הקב"ה לנו שלא יגרום חס ושלוס בעצמו להיות נעשה מסך מבדיל ולהתרחק על ידי זה כאמת. והמועדות הם ערות לישראל כמו שכתוב¹⁵ מקדש ישראל והזמנים. וכמו שיש הארה בימים אלו כמו כן נתעורר הארה בלבבות בני ישראל והו שנאמר (ויקרא כ"ג י"ג) וידבר משה כו' מועדי ה' אל בני ישראל. פירוש שהמשך הידע המתעורר בימים טובים לבני ישראל.

וכודאי אינו מוכן על פי שכל אנשי איך שהיו כל פשוטי בני ישראל מוכנים להיראות פני ה'. על כן נראה כי אף שהיה שלא בהדרגה מכל מקום בין שפנימיות בני ישראל מיוחד להשם יתברך ניתן רשות ג' פעמים בשנה לעלות אף שלא על פי הכנה הראויה.

ברוך שומר הבטחון כו'

הוא הבטחה גדולה שעל ידי הגלות יהיה לבני ישראל כח זה למצוא בחינת הפנימיות בכל הסתר וזה שנקרא גלות על שם לעורר התגלות הפנימיות שבתוך הסתר.

ברוך שומר המטחון שהקב"ה חושב הקוץ

לעשות כו"ג¹⁶. כמו שכתבנו לעיל¹⁷ שהגלות היא כדי להיות הבנה לכל הסתרות ומצרים שיש לכל איש ישראל ובגאולה מצרים עשה יהושע יתברך לחיות קץ לכל השיעבודים. וזה שכתוב¹⁸ וזה שעמדה כו'. פירוש הגלות והגאולה כו"ג.

שמעתי מפי מו"ז י"ל על שקורין לליל פסח סדר על פי מה שכתב

המור"ל י"ל¹⁹ שיש סדר מיוחד על הנסים והמלאות שאינם במקרה ודברי פי חכם חן. ואפשר לבאר ענין על פי מה דכתיב (שמות כ"ג י"ג) כי ביציאת מצרים היה הנגילה במהירות שלא היינו נאונים. ועתה צריכים אנו לברר על ידי מפורי יציאת מצרים בכל שנה ובכל יום וטעמים של יציאת מצרים כמו שפירש רש"י י"ל²⁰ בעבור זה הוציאנו (שמות י"ג י"ח) כדי לקיים מצותי וכפי מה שמקיימין ומשבחין ומתהללין לפניו נמצא נעשה מסודר ומיושב טעמי הגאולה ובשיחה מתחשב הכל יודין הגאולה העתידה כי הבורא יתברך גאלנו שהיה גלוי וידוע לפניו יתברך שעל ידי זה נזכה אחר כך לעבוד אותו באמת²¹. כמו שנאמר (ויקרא כ"ה י"ח) הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים וזה יתקיים בשלימות לעתיד לכוא ועל זה נתקן כל השאלות והתשובה עבדים דיעונו²².

ההפיקות שיש בלפת בני ישראל באופנים שונים. כך יש גלות מצרים. ובכל שנה מתעורר הגאולה ומתבררין אלה הספיקות עד שיהיה הכל מסודר ומיושב ויתקיים (ישעיה נ"ב י"ג) כי לא בחפזו תצאו כו'. ועל ד' מיני הספיקות היה ד' גליות. ולכן יש ד' לשונות של גאולה כמו שכתבנו במקום אחר מזה²³. ועל זה דרשו (באשתי ט"ו י"ג) ועבדו כו' (ד' מאות שנה).

ההפיקות שיש בלפת בני ישראל באופנים שונים. כך יש גלות מצרים. ובכל שנה מתעורר הגאולה ומתבררין אלה הספיקות עד שיהיה הכל מסודר ומיושב ויתקיים (ישעיה נ"ב י"ג) כי לא בחפזו תצאו כו'. ועל ד' מיני הספיקות היה ד' גליות. ולכן יש ד' לשונות של גאולה כמו שכתבנו במקום אחר מזה²³. ועל זה דרשו (באשתי ט"ו י"ג) ועבדו כו' (ד' מאות שנה).

וגם גאולה האחרונה והיא

בשיתברך כל הנסתרות שביציאת מצרים כי גאולה זו כוללת כל הגאולות. והיו שכתוב²⁴ לחיאי לימות המשיח פי זכירה וספור מציאת מצרים מביא ימות המשיח. כי בעת יציאת מצרים היה הרצון להיות חזקון הכולל כמו שיהיה לעתיד ה' ושמו אחד. אך כי עמלק הרשע בלבל את בני ישראל כמו שכתוב אשר קרך בדרך הים כו'. (י"ח) ולכן צריכין לזכור שנאות לעולם. כי הוא גרם לנו כל הגלות. רק על ידי ספור ביציאת מצרים בכל שנה ושנה נתעורר החיזקון. וממחה שמו מעט מעט. לכן נקרא מעשה לילה זו סדר כי צריכין לחזור ולסדר מעשה יציאת מצרים להיות מתוקן ומסודר ואז יהיה הגאולה במהרה בימינו אמן.